

skeiði at stúgva so nógv fólk inn í húsið. Sjúklingar eru jú illa fyrri, tá teir koma í viðgerð og tola ikki alla tíðina at hava fólk upp at sær. Eg segði eisini, at nú høvdu færoyingar brúkt so nógv pengar uppá at senda fólk til viðgerðar í Íslandi, og at tað var meiningseyst og ikki kundi forsvarast at átaka sær at hava viðgerðina á Velbastað, har umstøður ikki vóru til tað. Eg fekk av at vita, tá eg kom við hesum atfinningunum.

Nógv ferðing

Rakstrarleiðarin og programmlleiðarin vóru óteljandi ferðir uttanlands á fundum og stevnum, sum einin nakrantíð frætti aftur frá. Alt góðt av Heilbrigði. Eg havi aldri áður vitað um slíkt.

Tá teir vóru burturi, hevði eg ábyrgðina av stovninum. Men eina ferðina, teir skuldu burturi, noktaði eg at átaka mæð ábyrgðina av stovninum uttan at fáa samtykingu fyri tað. So fóru teir bara út eftir einum manni, sum áður hevði arbeitt á Heilbrigði, men varð uppsagdur, og hann fekk státt sum varamaður programmlleiðarans.

Innanhýsis trupulleikar

Tað komu eisini innanhýsis trupulleikar, sum eg vildi hava greiddar, tí teir vóru so mikið álvarsligir, men alt varð tagt burtur. Mangt annað var. Tveir nýggir ráðgevar komu aftrat seinasta heyst, tí eftirviðgerðin skuldi byrja 1. desember, fingi vit at vita. (Áðrar vegir frætti eg tó, at viðgerðin ikki fór at byrja í Føroyum so skjótt). Fólk vóru sett í starv, uttan at lýst var í bløðum ella á annan hátt eftir teimum. Eingin metti, um teir vóru eignaðir til arbeiðið, soleiðis sum metti verður um hvønn einstakan, ið skal verða ráðgevi í Íslandi. Tað er sera harmiligt, tí eg veit um fleiri dugnalig fólk, sum ongan tíð fáa høvi at søkja. Onkur hevur søkt, men ongan tíð fingið svar.

Mátt fólk vórðu sett uppá, og onnur koyrd ella noyddust at fara sjálv, elvdi ikki til nakran góðan anda í húsinum. Roynnt varð at seta okkum upp ímóti hvørjum øðrum. Og eg skilti, at tað sum um ráddi var at vera væl við rakstrarleiðaran Inga Mohr.

Eg sá, hvussu nógv var galið, og eg avgjórði so, at eg ikki vildi leggja navn til nakra eftirviðgerð í Føroyum undir slíkum umstøðum. Ein dag tosaði eg so aftur við rakstrar-

leiðaran, vit vóru sera ósamt, og að endaði við, at eg fekk farloyvi í trýggjar mánaðar.

Íslendsku ráðgevarnir læra

Teir flestu ráðgevarnir í Íslandi hava verið og lært í USA. Eg kenni fleiri teirra og havi stórt álit á teimum. Tað er annars mín fatan, at ráðgevar alla tíðinaugu læra meira.

Tá eg fór í farloyvi, søkti eg tí um at koma á tann víða gitna Betty Ford stovnin í Kalifornia, har tey hava skeið fyri ráðgevar og læknar. Og eg slapp inn.

Tað skeiðið gav mær ógvuliga nógv, m.a. lærði eg um at hjálpa kvinnum, sum eru serliag illa fyrri, tá tær koma í viðgerð, av skyldkenslu og skomm. Har hoyrdi eg eisini nógv um krack og øll hesi evni, ið fyrr ella seinni koma henda vegin. Tað sigur seg sjálvt, at vit í Føroyum eru noydd til at fara burtur fyrri at læra, hvussu tey gera aðrastaðni, so vit eru betur før fyrri at fara til verka, tá trupulleikarnir koma higar.

Eg byrjaði aftur at arbeiða á Heilbrigði 1. mars í ár, og tá fór eg av álvara at arbeiða fyrri at fáa ymsit broytt. Tá dugdi eg uppáftur betur enn frammanundan at síggja, hvussu galið alt var, og kundi tí ikki tuga.

Lítið í part at gera

Vit vóru tá so nógvir ráðgevar, at neyðugt var at gera arbeiðsætlan fyri hvønn okkara. Og tað var so lítið í part at gera, at onkran dagin kundi ein kanska bara hava ein morgunfund, ið vardi hálvan tíma. Restin av degnum fór við at drekka kaffi. Tað líktist ongum, at vit skuldu ganga har heilan dag fyrri góða løn og einki hava at gera. Samstundis byrjaði eftirlit við, at vit øll vóru til arbeiðis heilan dag. Tað bar ikki til at arbeiða við eini slíkari arbeiðsætlan, at ein ráðgevi er um ein sjúkling í dag, ein annar í morgin, tí tað ræður um at byggja upp álit, og tað tekur sína tíð at fáa hesi fólkini, sum eru illa fyrri, at vísa tær álit og tosa opið.

Eg tordi væl at finna at, tí eg kendi meg sera væl fyrri eftir skeiðið í USA, har eg hevði fingið nógv góð hugskot.

Grundgevingin fyrri at seta so nógvir ráðgevar var, at eftirviðgerðin skuldi koma. Men har hendi einki, og framvegis er eingin eftirviðgerð í Føroyum, sjálvt

um starvsfólkini eru nógv í tali.

Heilbrigði hevur tilboð frá viðgerðarheiminum Fitjar í Íslandi, at føroysku ráðgevarnir kunnu koma at læra í Íslandi, at fáa lærutíðina í trýggjar mánaðar, sum eg eisini fekk á Vón. Men tað verður ikki gjørt, fólk verða sett sum ráðgevar uttan nakrar royndir útyvir sjálv at hava verið í viðgerð.

Einaferð hevði eg verið og vitjað ein ráðgeva, sum var uppsagdur. Tað fekk eg ábreiðslu fyrri. Tá kókaði eg, tí eg vildi sjálv avgera, hvønn eg umgekkst og hevði ikki selt meg til Heilbrigði.

Tilvild og ábyrgdarloysi

Alt arbeiðið var líka nógv merkt av tilvild og ábyrgdarleysu gerðum. Alt hetta í leysari luft, og ónøgðin var stór í húsinum. Tað var meira enn harmiligt, tí filosofin í viðgerðini er samanhald og kærleiki. Besti máttin at oyðleggja viðgerðina er at hava krígg innanhýsis, tí sjúklingarnir vóru ávirkaðir av, hvussu starvsfólkini eru. Áltíð á stovnin byggist upp av teimum, sum hava fingið viðgerð undir góðum umstøðum á stovninum.

Í vár høvdu vit hart orðastríð um ymsk mál, men eg sá ikki nakran vilja til at broyta Heilbrigði til tað betra. Eg segði so, at eg ikki hevði nakað at gera í húsinum meira, og míni orð fóru fátátt um uppsøgn.

Síðan eru fleiri farin ella uppsøgd, dugnalig fólk. Tað er spell, at tey royndu fólkini ikki sleppa at arbeiða á Heilbrigði.

Hvat er at gera?

Tað rætta hevði verið, sum Landslæknin hevur mælt til, at havi eitt rúsdrekkaráð. Hetta rúsdrekkaráð ella rúsevniráð skuldi orða ein føroyskan rúsevnispolitikk. Viðgerðarstovnurin átti at verið almennur, og ráðið skuldi gjørt skrána fyrri viðgerðina. Tað er í hvussu er ikki rætt, at eitt felag við nøkrum fáum limum, uttan at seta nakað til, skal ráða einsamalt. Felagið tekur allar avgerðir, men landið fíggar - uttan at seta nøkur spurnar-tekin, sigur Erna S. Há-kunnardóttir.

Ballmaskinurnar útseldar

Tær sjei miljónirnar, sum landsstýrið hevði í hyggju at fáa inn við at leggja tjúgu oyru oman á hvørja sigarett verður helst ódrúgvur í landskassanum.

Nøkur hava helst lagt av. Annaðhvørt tað er at heilsuligum ella peningaligum orsökum, men enn fleiri hava funni uppá onnur ráð. Tey balla.

Meðan si-garettipakkinn við 20 si-

garettum í nú kostar einar 30 krónur kostar ein ballpakki við pappiri góðar 20 krónur, og her fæst trýggjar ferðir so nógv burtur úr.

Ballarar á byrjunarstøði eru sjálvandi eitt sindur klossutir í fingrunum, men tí eru eisini ráð fyrri. Ball-maskinan er uppfunnin fyrri mongum árum síðani, og so stórir gravgangur hevur verið

eftir teimum seinastu dagarnar, at tær í flestu handlunum í Havn eru útseldar.

tór-

Eftirspurningurin eftir ball-maskinum er so stórur, at tá útselt er, skriva fólk seg upp fyrri at vis í at fáa maskinu, tá tær aftur koma í handlin.

Haldið sosialin